# 2026–2027 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
## 11. SINIF FELSEFE DERSİ
### 1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAVLAR

# KONU SORU DAĞILIM TABLOSU

| ÜNİTE / TEMA | KONU (İÇERİK ÇERÇEVESİ) | ÖĞRENME ÇIKTILARI | SENARYOYA GÖRE SORU SAYISI | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 1. ÜNİTE<br>ÇEVRE SORUNLARI VE FELSEFE | • Çevre ve İnsan İlişkisi<br>• Çevre Etiği (İnsan Merkezci Etik, Canlı Merkezci Etik, Çevre Merkezci Etik) | FEL.11.1.1.<br>Çevre ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 |
| | | FEL.11.1.2.<br>Çevre sorunlarıyla ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 |
| 2. ÜNİTE<br>TEKNOLOJİ VE HAYAT | • Teknoloji ve İnsan Hayatı<br>• Teknoloji Bağlamında Ontolojik Problemler (Ontolojik Anlam Kaybı, Yabancılaşma)<br>• Teknoloji Bağlamında Aksiyolojik Problemler (Güvenlik Sorunları, Değerlerin Tahribatı, Ahlaki Eylemin İmkânı) | FEL.11.2.1.<br>Teknoloji ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme | 2 | 1 | | 1 | 2 |
| | | FEL.11.2.2.<br>Teknoloji ve hayat ilişkisiyle ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme | | | | | |
| 3. ÜNİTE<br>AKIL VE İNANÇ | • Akıl-İnanç İlişkisine Yönelik Felsefi Sorular ve Problemler<br>• Akıl-İnanç İlişkisine Yönelik Felsefi Görüş ve Argümanlar | FEL.11.3.1.<br>Akıl-inanç ilişkisiyle ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme | | | | | |
| | | FEL.11.3.2.<br>Akıl-inanç ilişkisiyle ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme | | | | | |

.....
**Erdal Aydemir**
Felsefe Öğretmeni

.....
**Ceren Toker**
Felsefe Öğretmeni

... / ... / 2026

.....
**UYGUNDUR**
**Fırat Esen**
Okul Müdürü

**2026-2027 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI 11.SINIF FELSEFE DERSİ**
**1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI SORULARI**

***Adı Soyadı:*** ***Sınıfı:*** ***Numarası:***

**5. SENARYO**

Uzun yıllar boyunca doğa, hukukta çoğunlukla insanların yararlandığı ve korunması gereken bir varlık olarak ele alındı. Ancak bazı ülkelerde bu anlayış değişmeye başladı. Ekvador, 2008 Anayasası'nda doğanın varlığını sürdürme ve yaşam döngülerini yenileme hakkını tanıdı. Yeni Zelanda ise 2017'de Whanganui Nehri'ni hukuken bir kişi olarak kabul etti. Böylece nehrin hakları, onun adına hareket eden temsilciler aracılığıyla savunulabilir hâle geldi. Benzer bir adım İspanya'da atıldı. 2022 yılında çevresel sorunlarla karşı karşıya kalan Mar Menor Lagünü ve havzasına hukuki kişilik tanındı. Yasada bu ekosistemin varlığını sürdürme, korunma, muhafaza edilme ve zarar gördüğünde onarılma haklarına sahip olduğu belirtildi.

**1. Yukarıdaki metinden yararlanarak soruları cevaplayınız.(15P)**

**A) Bu uygulamalar, insanın doğaya bakışında nasıl bir değişimi göstermektedir? Açıklayınız.**

**B) Bir ekosistemin hakları ile insanların ekonomik çıkarları çatıştığında sizce hangi ölçütler esas alınmalıdır? Gerekçelendiriniz.**

Ormanları temiz hava sağladıkları, nehirleri enerji ürettikleri, bitkileri ise ilaç yapımında kullanıldıkları için değerli buluruz. Doğayı koruma gerekçelerimizi de çoğu zaman bu yararlara dayandırırız. Peki, gölgesinde hiç oturmayacağımız bir ağacın ya da sesini hiç duymayacağımız bir kuşun varlığını sürdürmesi de bizim için bir sorumluluk olabilir mi?

**2. Doğanın değeri yalnızca insana sağladığı faydadan mı kaynaklanır? Metinden hareketle doğanın araçsal ve içsel değerini karşılaştırarak görüşünüzü gerekçelendiriniz. (15P)**

**Kuruma tehlikesi yaşayan bir gölün korunması için düzenlenen toplantıda üç görüş dile getirilir:**
**I. görüş:** "Bu gölü korumalıyız; çünkü çevredeki insanların geçimi ve su ihtiyacı ona bağlıdır."
**II. görüş:** "Göldeki her canlı, bize yararı olup olmadığına bakılmaksızın değerlidir. Onların yaşamını sürdürmesine karşı sorumluyuz."
**III. görüş:** "Korunması gereken; suyu, toprağı, canlıları ve bunlar arasındaki ilişkileriyle gölün bütünüdür. İnsan da bu bütünün bir parçasıdır."

**3. Bu görüşlerin temsil ettiği çevre etiği yaklaşımlarını yazınız ve her birinin koruma gerekçesini belirtiniz. (15P)**

Atmosfer, okyanuslar ve iklim sistemi ülkelerin siyasi sınırlarına göre hareket etmez. Bir ülkede ortaya çıkan çevre kirliliği ve aşırı karbon salınımı, dünyanın başka bölgelerinde yaşayan insanların yaşam koşullarını olumsuz etkileyebilir. Buna rağmen bazı devletler, ekonomik çıkarlarını gerekçe göstererek çevre sorunlarını yalnızca kendi iç meselesi olarak görmekte ve uluslararası iş birliğinden kaçınmaktadır.

**4. Çevre sorunlarının yalnızca ülkelerin iç meselesi olarak görülmesi hangi ahlaki sorunlara yol açabilir? Ortak sorumluluk ve adalet açısından açıklayınız. (15 Puan)**

"Farz edin ki dünyadaki son insansınız ve sizden sonra yeryüzünde hiçbir insan yaşamayacak. İnsanlık tarihi sizinle son bulurken geride devasa ormanlar, nehirler ve yaşamını sürdüren milyonlarca canlı türü kalacak. Önünüzde, tüm bu doğal yaşamı anında yok edebilecek bir düğme durmaktadır. Bu düğmeye basmak size hiçbir yarar sağlamayacağı gibi, basmamak da hiçbir şey kaybettirmeyecektir.

**5. Böyle bir durumda o düğmeye basar mıydınız? İnsanlığın sona erecek olması, doğaya karşı ahlaki sorumluluğumuzu ortadan kaldırır mı? Kararınızı "doğanın değeri" bağlamında gerekçelendirerek açıklayınız. (10P)**

Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sâdık yârim kara topraktır
Beyhude dolandım boşa yoruldum
Benim sâdık yârim kara topraktır

Nice güzellere bağlandım kaldım
Ne bir vefa gördüm ne fayda buldum
Her türlü isteğim topraktan aldım
Benim sâdık yârim kara topraktır

Koyun verdi kuzu verdi süt verdi
Yemek verdi ekmek verdi et verdi
Kazma ile döğmeyince kıt verdi
Benim sâdık yârim kara topraktır

Âdem'den bu deme neslim getirdi
Bana türlü türlü meyva yedirdi
Her gün beni tepesinde götürdü
Benim sâdık yârim kara topraktır (...)
**Âşık Veysel Şatıroğlu, *Dostlar Beni Hatırlasın***

**6. Âşık Veysel'in toprağı sömürülecek cansız bir madde olarak değil, "sâdık bir yâr" olarak nitelendirmesini çevre etiği bağlamında değerlendiriniz?(10P)**

Uzak şehirlerde yaşayan aile üyeleri, görüntülü görüşmeler sayesinde daha sık konuşur. Ancak aynı evde buluştuklarında herkes kendi ekranına yönelir ve sohbet azalır. Aileden biri bu durumu, "Uzaktayken yakınlaştık, yan yanayken uzaklaştık." diyerek özetler.

**7. Teknolojinin insan ilişkilerinde yarattığı bu paradoksu (çelişkiyi), "teknolojinin kullanım amacı ve biçimi" üzerinden değerlendiriniz. (10P)**

Antik Yunan'da doğayla uyumlu sanatsal bir "açığa çıkarma" (tekhne) ve insanın doğadaki eksikliğini giderme çabası olarak ortaya çıkan teknik, günümüzde köklü bir dönüşüm geçirmiştir. Artık teknoloji sadece hayatta kalmamızı sağlayan bir araç olmaktan çıkmış; uyanmaktan alışverişe, eğitimden sağlık takibine kadar yaşamın her anını kuşatan ve kendi kurallarını dayatan bir sisteme dönüşmüştür.

**8. Tekhne"den modern teknolojiye uzanan bu işlevsel dönüşüm, insanın özgürlüğünü ve varoluşunu nasıl etkilemiştir? (10P)**

**BAŞARILAR DİLERİM**

**Erdal AYDEMİR**
**Felsefe Grubu Öğretmeni**

**CEVAPLAR**

Uzun yıllar boyunca doğa, hukukta çoğunlukla insanların yararlandığı ve korunması gereken bir varlık olarak ele alındı. Ancak bazı ülkelerde bu anlayış değişmeye başladı. Ekvador, 2008 Anayasası'nda doğanın varlığını sürdürme ve yaşam döngülerini yenileme hakkını tanıdı. Yeni Zelanda ise 2017'de Whanganui Nehri'ni hukuken bir kişi olarak kabul etti. Böylece nehrin hakları, onun adına hareket eden temsilciler aracılığıyla savunulabilir hâle geldi. Benzer bir adım İspanya'da atıldı. 2022 yılında çevresel sorunlarla karşı karşıya kalan Mar Menor Lagünü ve havzasına hukuki kişilik tanındı. Yasada bu ekosistemin varlığını sürdürme, korunma, muhafaza edilme ve zarar gördüğünde onarılma haklarına sahip olduğu belirtildi.

**1. Yukarıdaki metinden yararlanarak soruları cevaplayınız.(15P)**

**A) Bu uygulamalar, insanın doğaya bakışında nasıl bir değişimi göstermektedir? Açıklayınız.**

Bu hukuki adımlar, doğanın yalnızca insanın ihtiyaçlarını karşılayan ve sömürülebilir bir "kaynak/araç" olarak görüldüğü geleneksel insan merkezci bakış açısından; doğanın kendi başına bir "içsel değere (öz değere)" sahip olduğu çevre merkezci anlayışa doğru köklü bir ahlaki geçişi göstermektedir. Doğaya "hukuki kişilik" tanınması, onun insana ait pasif bir mülk değil; tıpkı insan gibi yaşama, bütünlüğünü koruma ve zarar gördüğünde onarılma hakları olan bağımsız bir özne olarak kabul edilmeye başlandığını kanıtlar.

**B) Bir ekosistemin hakları ile insanların ekonomik çıkarları çatıştığında sizce hangi ölçütler esas alınmalıdır? Gerekçelendiriniz.**

**Esas alınması gereken ölçütler:** Ekosistemin varlığını ve yaşam döngülerini sürdürme hakkı, biyolojik çeşitliliğin korunması, doğanın kendini yenileme kapasitesi, olası zararın büyüklüğü ve geri döndürülebilirliği, ekonomik faaliyetin temel ihtiyaçları karşılamadaki gerekliliği, daha az zarar veren alternatifler ve gelecek kuşakların hakları esas alınmalıdır.

**Gerekçe:** Ekosistemler, ekonomik yararlarının ötesinde kendi başlarına değer taşır; insanların yaşamı ve ekonomik faaliyetleri de onların devamlılığına bağlıdır. Bu nedenle kısa vadeli kazançlar, kalıcı ekolojik kayıpları haklı çıkarmaz. İnsanların geçim ihtiyaçları gözetilmeli, ancak bu ihtiyaçlar doğanın yenilenme kapasitesini aşmadan karşılanmalıdır. Ciddi ve geri döndürülemez zararlar doğurabilecek faaliyetlerde ekosistemin korunmasına öncelik verilmelidir.

Ormanları temiz hava sağladıkları, nehirleri enerji ürettikleri, bitkileri ise ilaç yapımında kullanıldıkları için değerli buluruz. Doğayı koruma gerekçelerimizi de çoğu zaman bu yararlara dayandırırız. Peki, gölgesinde hiç oturmayacağımız bir ağacın ya da sesini hiç duymayacağımız bir kuşun varlığını sürdürmesi de bizim için bir sorumluluk olabilir mi?

**2. Doğanın değeri yalnızca insana sağladığı faydadan mı kaynaklanır? Metinden hareketle doğanın araçsal ve içsel değerini karşılaştırarak görüşünüzü gerekçelendiriniz. (15P)**

Doğanın değeri yalnızca insana sağladığı yararla sınırlı değildir. Araçsal değer, doğanın insan ihtiyaçlarını karşılaması ve çeşitli faydalar sağlaması nedeniyle değerli görülmesidir. Örneğin ormanların temiz hava sağlaması, nehirlerin enerji üretiminde kullanılması araçsal değeri ifade eder.

İçsel değer ise doğanın insanlara sağladığı yarardan bağımsız olarak kendi varlığı nedeniyle değerli olmasıdır. Buna göre bir ağaç ya da kuş, insanlara doğrudan bir fayda sağlamasa bile korunmaya değerdir.
Sonuç olarak doğa, yalnızca insan ihtiyaçlarını karşılayan bir kaynak olarak değil, kendi başına değer taşıyan bir varlıklar bütünü olarak da görülmelidir. Bu nedenle doğayı korumak, sadece insanın çıkarlarını gözetmek değil, diğer canlıların varlığını sürdürmesine de saygı göstermektir.

**Kuruma tehlikesi yaşayan bir gölün korunması için düzenlenen toplantıda üç görüş dile getirilir:**
**I. görüş:** "Bu gölü korumalıyız; çünkü çevredeki insanların geçimi ve su ihtiyacı ona bağlıdır."
**II. görüş:** "Göldeki her canlı, bize yararı olup olmadığına bakılmaksızın değerlidir. Onların yaşamını sürdürmesine karşı sorumluyuz."
**III. görüş:** "Korunması gereken; suyu, toprağı, canlıları ve bunlar arasındaki ilişkileriyle gölün bütünüdür. İnsan da bu bütünün bir parçasıdır."
**3. Bu görüşlerin temsil ettiği çevre etiği yaklaşımlarını yazınız ve her birinin koruma gerekçesini belirtiniz. (15P)**

**I. görüş: İnsan merkezci (antroposantrik) yaklaşım.** Gölün korunmasını, insanların geçimini sağlamasına ve su ihtiyacını karşılamasına dayandırır. Koruma gerekçesi, insanın yararıdır.

**II. görüş: Canlı merkezci (biyosentrik) yaklaşım.** Göldeki her canlının, insana faydalı olup olmamasından bağımsız olarak değer taşıdığını savunur. Koruma gerekçesi, canlıların içsel değeri ve yaşamlarına duyulan sorumluluktur.

**III. görüş: Çevre merkezci (ekosentrik) yaklaşım.** Gölü canlı ve cansız unsurları ve bunlar arasındaki ilişkilerle birlikte değerlendirir. Koruma gerekçesi, insanın da parçası olduğu ekolojik bütünlüğün ve dengenin devamlılığıdır.

Atmosfer, okyanuslar ve iklim sistemi ülkelerin siyasi sınırlarına göre hareket etmez. Bir ülkede ortaya çıkan çevre kirliliği ve aşırı karbon salınımı, dünyanın başka bölgelerinde yaşayan insanların yaşam koşullarını olumsuz etkileyebilir. Buna rağmen bazı devletler, ekonomik çıkarlarını gerekçe göstererek çevre sorunlarını yalnızca kendi iç meselesi olarak görmekte ve uluslararası iş birliğinden kaçınmaktadır.

**4. Çevre sorunlarının yalnızca ülkelerin iç meselesi olarak görülmesi hangi ahlaki sorunlara yol açabilir? Ortak sorumluluk ve adalet açısından açıklayınız. (15 Puan)**

Çevre sorunları siyasi sınırları aşarak tüm insanlığı etkilediği için yalnızca ülkelerin iç meselesi olarak değerlendirilemez. Böyle bir anlayış, ortak sorumluluğun göz ardı edilmesine, çevresel adaletsizliğe ve gelecek kuşakların haklarının ihlal edilmesine yol açabilir. Çünkü bir ülkenin neden olduğu çevresel zararlar, bu zarardan sorumlu olmayan toplumların yaşamını da olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle devletlerin yalnızca kendi çıkarlarını değil, diğer toplumların ve gelecek kuşakların haklarını da gözeterek iş birliği yapmaları ahlaki bir sorumluluktur.

Kısacası; ekolojik krizlerin siyasi sınırları aşan yapısı, çevre etiğini evrensel bir mesele hâline getirir. Bir ülkenin çevreyi "iç mesele" olarak görüp kendi ekonomik çıkarları uğruna dünyayı kirletmesi, zararın bedelini masum uluslara ve gelecek nesillere ödetmek anlamına gelir. Bu durum; küresel adaleti zedeleyen, ortak sorumluluk bilincinden kaçan ve tüm gezegenin yaşam hakkını tehlikeye atan bencil (egoist) ve ahlak dışı bir tutumdur.

"Farz edin ki dünyadaki son insansınız ve sizden sonra yeryüzünde hiçbir insan yaşamayacak. İnsanlık tarihi sizinle son bulurken geride devasa ormanlar, nehirler ve yaşamını sürdüren milyonlarca canlı türü kalacak. Önünüzde, tüm bu doğal yaşamı anında yok edebilecek bir düğme durmaktadır. Bu düğmeye basmak size hiçbir yarar sağlamayacağı gibi, basmamak da hiçbir şey kaybettirmeyecektir.
**5. Böyle bir durumda o düğmeye basar mıydınız? İnsanlığın sona erecek olması, doğaya karşı ahlaki sorumluluğumuzu ortadan kaldırır mı? Kararınızı "doğanın değeri" bağlamında gerekçelendirerek açıklayınız. (10P)**

**Karar:** Düğmeye basmam. İnsanlığın sona erecek olması doğaya karşı sorumluluğumuzu ortadan kaldırmaz.
**Gerekçe :** Çünkü doğanın değeri, yalnızca insana sağladığı faydayla, pratik yararla veya kullanımla (**araçsal değer**) ölçülemez. İnsanlık var olmasa dahi; ormanların, nehirlerin ve diğer tüm canlıların bizden tamamen bağımsız, sırf var oldukları için sahip oldukları bir **"içsel değeri (öz değeri)"** vardır. Düğmeye basmak insana veya insanlığa hiçbir pratik zarar vermeyecek olsa bile ahlaken yanlıştır; zira ahlak sadece insanlara değil,

yaşamın bizzat kendisine ve doğanın var olma hakkına saygı duymayı gerektirir. Bu yüzden yeryüzünde tek bir insan kalsa bile doğayı koruma sorumluluğu devam eder.

Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sâdık yârim kara topraktır
Beyhude dolandım boşa yoruldum
Benim sâdık yârim kara topraktır

Nice güzellere bağlandım kaldım
Ne bir vefa gördüm ne fayda buldum
Her türlü isteğim topraktan aldım
Benim sâdık yârim kara topraktır

Koyun verdi kuzu verdi süt verdi
Yemek verdi ekmek verdi et verdi
Kazma ile döğmeyince kıt verdi
Benim sâdık yârim kara topraktır

Âdem'den bu deme neslim getirdi
Bana türlü türlü meyva yedirdi
Her gün beni tepesinde götürdü
Benim sâdık yârim kara topraktır (...)
**Âşık Veysel Şatıroğlu, *Dostlar Beni Hatırlasın***

**6. Âşık Veysel'in toprağı sömürülecek cansız bir madde olarak değil, "sâdık bir yâr" olarak nitelendirmesini çevre etiği bağlamında değerlendiriniz?(10P)**

Âşık Veysel, toprağı yalnızca üzerinde yaşanılan, tarım yapılan ve ekonomik yarar sağlanan cansız bir madde olarak değil; insanı besleyen, yaşamını sürdürebilmesini sağlayan, emeğinin karşılığını veren ve her koşulda ona bağlı kalan sadık bir dost olarak görmektedir. İnsanların zaman zaman vefasızlık gösterebildiğini, buna karşılık toprağın kendisine her zaman cömertçe karşılık verdiğini vurgulamaktadır. Toprağı "sadık bir yâr" olarak nitelendirmesi, onun doğayla yalnızca maddi çıkarlara dayalı değil, sevgi, saygı, güven ve minnettarlık üzerine kurulu derin bir bağ geliştirdiğini göstermektedir.
Bu yaklaşım, insanın doğadan bağımsız olmadığını, aksine doğanın bir parçası olduğunu ve yaşamını onunla kurduğu karşılıklı ilişki sayesinde sürdürdüğünü ortaya koymaktadır. Böylece Âşık Veysel, toprağın insana sağladığı yararların ötesinde manevi bir anlam ve değer taşıdığını hissettirmekte; doğaya yalnızca tüketilecek bir kaynak olarak değil, saygı gösterilmesi ve korunması gereken bir varlık olarak yaklaşılması gerektiğini düşündürmektedir.

Üniversite eğitimi için başka şehirde yaşayan Deniz, ailesiyle yaptığı görüntülü görüşmeler sayesinde aralarındaki uzaklığı pek hissetmez. Her akşam birbirleriyle konuşur, gün içinde yaşadıklarını paylaşırlar. Ancak Deniz, tatilde ailesinin yanına döndüğünde farklı bir durumla karşılaşır. Aynı sofrada oturmalarına rağmen herkes kendi telefonuyla ilgilenmekte, sohbetler kısa cevaplarla geçiştirilmektedir. Bu durumu fark eden Deniz, "Kilometrelerce uzaktayken birbirimize zaman ayırıyorduk. Şimdi yan yanayız ama birbirimizden daha uzağız." der.
**7. Teknolojinin insan ilişkilerinde ortaya çıkardığı bu paradoksu (çelişkiyi), teknolojinin kullanım amacı ve biçimi açısından değerlendiriniz. (10 Puan)**

Bu paradoks, teknolojinin fiziksel mesafeleri azaltırken insanlar arasındaki duygusal mesafeyi artırabilmesidir. Deniz, uzaktayken ailesiyle iletişim kurmak ve bağlarını güçlendirmek amacıyla teknolojiden yararlanmaktadır. Ancak ailesinin yanına döndüğünde herkesin kendi telefonuna yönelmesi, yüz yüze iletişimi ve birlikte geçirilen zamanı azaltmaktadır.

Bu nedenle teknolojinin insan ilişkilerine etkisi, hangi amaçla ve nasıl kullanıldığına bağlıdır. Teknoloji, iletişimi güçlendiren bir araç olarak kullanıldığında insanları yakınlaştırırken kullanımın kendisi bir amaç hâline geldiğinde insanları birbirinden uzaklaştırabilir.
Sonuç olarak önemli olan teknolojiyi terk etmek değil, onu insan ilişkilerini destekleyecek şekilde bilinçli ve dengeli kullanmaktır.

Antik Yunan'da doğayla uyumlu sanatsal bir "açığa çıkarma" (tekhne) ve insanın doğadaki eksikliğini giderme çabası olarak ortaya çıkan teknik, günümüzde köklü bir dönüşüm geçirmiştir. Artık teknoloji sadece hayatta kalmamızı sağlayan bir araç olmaktan çıkmış; uyanmaktan alışverişe, eğitimden sağlık takibine kadar yaşamın her anını kuşatan ve kendi kurallarını dayatan bir sisteme dönüşmüştür.

**8. Tekhne"den modern teknolojiye uzanan bu işlevsel dönüşüm, insanın özgürlüğünü ve varoluşunu nasıl etkilemiştir? (10 P)**

Antik Yunan'da tekhne, insanın doğayla uyum içinde üretmesini ve ihtiyaçlarını karşılamasını sağlayan bir etkinlikken modern teknoloji, insan yaşamını düzenleyen ve yönlendiren kapsamlı bir sisteme dönüşmüştür. Bu dönüşüm, insanın özgürlüğünü ve varoluşunu hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilemiştir. Teknoloji, insanın doğa karşısındaki sınırlarını genişletmiş, yaşamını kolaylaştırmış ve yeni imkânlar sunmuştur. Ancak teknolojinin gündelik yaşamın her alanına hâkim olması, insanı ona bağımlı hâle getirerek tercihlerini, düşüncelerini ve davranışlarını yönlendirme tehlikesini doğurmuştur. Böylece insan, teknolojiyi kendi amaçları doğrultusunda kullanan özgür bir özne olmaktan çıkıp teknolojinin belirlediği koşullara uyum sağlayan bir varlığa dönüşme riskiyle karşılaşmıştır. Bu nedenle insanın özgürlüğünü koruyabilmesi, teknolojinin sunduğu imkânlardan yararlanırken onun üzerindeki bilinçli ve eleştirel denetimini sürdürmesine bağlıdır.

**Kısacası; İnsanı doğanın kısıtlamalarından kurtarmak için doğan *tekhne*, bugün kendi kurallarını insana dayatan görünmez bir kafese dönüşmüştür. Dolayısıyla çağımızın asıl felsefi meselesi; bu teknolojik kuşatma altında insanın araçsallaşmaya direnerek yeniden "özne" kalabilme ve kendi varoluşuna sahip çıkabilme mücadelesidir.**